

časáček

časopis obce Dolany u Jaroměře

Krabčice

Čáslavky

Dolany

Sebuč

Svinišfany

ročník 4. ● zdarma ● číslo 4/2020

Slovo starosty

Vážení a milí spoluobčané,

nastává sváteční čas, období, které pro většinu z nás patří k nejkrásnějším časům v roce. Jsou to dny adventu, ohlašující vánoční svátky. Čas klidu a pokoje, čas sladce vonícího cukroví, čas nazdobených vánočních stromků, splněných přání, rozzářených dětských očí, čas dárků a radosti s pohodou. Ale Vánoce to nejsou jen dárčky a překvapení, ale především láska, porozumění a štěstí. Víím, že je to v této době těžké. Buďme trpěliví a věřme, že omezení, kterým procházíme, nám přinese lepší časy. Svět se skoro zastavil kvůli pandemii, která nemá obdoby. Kromě mnoha omezení a negativ přinesla přeci jen něco pozitivního. Začali jsme si více vážit všeho, co nám dříve přišlo tak samozřejmé. Zpomalili jsme své uspěchané životy, více se obracíme k rodině,

blízkým lidem a snažíme si uchovat život takový, jaký býval. Místo nájezdů na obchodní centra pečeme doma cukroví, vyrábíme adventní věnce a trávíme mnohem více času v přírodě.

Při večerních procházkách nebo projíždění na koloběžce našimi vesnicemi vidím, že ve vašich domovech je adventní čas. Prozrazují mi to světýlka na oknech, na domech, na okolních stromech a keřích, které s sebou nesou tradici, že Ježíšek přijde a nadělí nám vánoční pohodu a ten pocit radosti, který budete mít při rozsvíceném stromečku, ten nám nesebere žádná pandemie. Přeji Vám, ať je po vašem boku vždy někdo, s kým se můžete o to všechno krásné podělit.

Věřím, že i vy v tento čas dokážete alespoň na chvíli zapomenout na starosti a omezení a budete moci svátky prožít v radosti a pohodě.

Vím, že oslavy konce roku nebudou tak bujaré jako vždy, ale přípitek s blízkými, které budete mít kolem sebe, Vám to jistě vynahradí. A nezapomeňte si hlavně připít na zdraví ...

A k tomu vám, drazí spoluobčané, do nového roku 2021 přeji za Obec Dolany hlavně pevné zdraví, štěstí a porozumění. Nechť je pro nás všechny nadcházející rok rokem šťastným.

*Jiří Plšek - starosta obce Dolany
Pf 2021 - Jiří Plšek ml.*

Slovo šéfredaktorky časopisu

Vážení a milí spoluobčané,

Otevíráte čtvrté číslo časopisu Časáček v tomto kalendářní roce. Jedná se již o čtvrtý ročník a já i členové redakční rady kvitujeme pozitivní ohlasy vás čtenářů na úroveň časopisu, který vychází za podpory Obecního úřadu Dolany. Děkuji za příspěvky vás občanů nebo za náměty k jejich napsání. Jsem ráda, že na stránkách Časáčku sdílíte své postřehy, pocity, názory a přání.

Tento kalendářní rok pro nás všechny (jakož i pro občany naší republiky a občany dalších států na všech kontinentech) nebyl jednoduchý. A bohužel stále není a nebude. Nejsm politikem (naštěstí) ani mravokárcem, jsem spoluobčankou naší Obce a její části Svinišťany. S bolestí a úzkostí sleduji, jak se mění vztahy mezi lidmi. Sociální a dobré sousedské vztahy narušily obavy občanů

o jejich zdraví a o zdraví svých nejbližších. Hodně letitých kamarádů zvláště z generace dříve narozených se uzavřelo ve svých domech a na svých dvorech. Postupně nastupuje frustrace z nedostatku kontaktu a popovídání si se sousedem. V předcházejícím čísle jsem psala o zvonech, které bijí na poplach. Tyto zvony bijí více a více hlasitěji. I já je slyším a vím, co jejich hlas znamená a může znamenat. Svět prý již nebude takový, jaký byl dříve před koronavirem. Chtěla bych tomu nevěřit. Chápu, že nás čekají velmi těžké měsíce. Hodně lidí kolem nás bude trpět v důsledku nutných ekonomických, kulturních a společenských opatření. Naším dětem bude chybět kontakt se spolužáky v případě nové distanční výuky. Rodičům a prarodičům budou přibývat povinnosti. Nervozita se bude stupňovat a zvony budou bít hlasitěji a častěji. Ze znalostí historie však vím, že horší než nouzový stav a všechna protivirová opatření by byla válka.

Proto vás, vážení spoluobčané, prosím o trpělivost, ohleduplnost k druhým, prosím vás o ochranu svého zdraví, prosím, nešetřete milý slovem a úsměvem. Těšme se na jarní měsíce, kdy vyjdeme na své zahrádky a s radostí si popovídáme se sousedem o úplně obyčejných věcech.

Milí spoluobčané, z celého srdce vám přeji klidné a hřejivé prožití vánočních svátků v semknutosti své rodiny a těch nejdražších, které máme. Z celého srdce a upřímně vám přeji v roce 2021 to nejcennější: PEVNĚ ZDRAVÍ!

Blanka Dvořáčková

Naším čtenářům - kam a kdy zasílat své příspěvky

Své příspěvky o dění v obci či akci můžete zasílat (v textovém editoru word a fotografie v jpg) na adresu: **zpravodaj@dolany-na.cz** nebo psané rukou předat šéfredaktorce časopisu.

Pro dodání příspěvků do časopisu dodržujte níže uvedené termíny. Uzávěrka příspěvků pro první číslo roku 2021 je **19. 3. 2021**. Pro **2 / 2021** datum **18. 6.** a **3, 4 / 2021** data **17. 9.** a **10. 12. 2021**

*Jménem redakční rady vám děkuje
Blanka Dvořáčková a Lenka Piechová.*

uzávěrka

1 / 2021 = 19. 3.

Časopis číslo 4 / 2020 byl vydán 21. 12. 2020

Redakce časopisu

Časopis vydává obec Dolany. Čtvrtletník. Zdarma.

Šéfredaktor: PaedDr. Blanka Dvořáčková.

Redakční rada: Lucie Kudrnáčová, Veronika Lemberková, Mgr. Lenka Piechová, Jiří Plšek, Olga Procházková, Mgr. Petr Záliš.

Grafické zpracování: Mgr. Lenka Piechová

Kontakt: zpravodaj@dolany-na.cz nebo adresa:
Obec Dolany, Dolany 32, Dolany 552 01.

Tisk: Losenický polygrafický závod, s. r. o,
Nové Město nad Metují

Z poštovní schránky redakce časopisu

Do redakce časopisu nám dorazil otevřený dopis rodiny Kejzlarových adresovaný panu starostovi J. Plškovi, který se týká dolanského rybníka. Níže uvádíme textovou část dopisu, neboť časopis nechává prostor i pro další témata věnující se životu obci a aktuálnímu dění. Celé znění, včetně obrazového materiálu, je k nahlédnutí na webových stránkách obce.

Za obsah či formu níže uvedeného textu nezodpovídáme, ale přáli bychom si, aby se řešily tyto věci osobně bez použití médií. Máme za to, že obecní časopis by měl lidi spojovat a nikoliv rozdělovat a vyvolávat jakékoliv roztržky a neshody. Na otevřený dopis reagoval pan sta-

rosta, který však v této situaci považuje přímou komunikaci - dialog mezi lidmi za přirozený.

Redakce časopisu Časáček

Otevřený dopis I. pro pana starostu

Vážený pane starosto,

dovolte mi vyjádřit několik mých názorů ohledně dolanské návsi. Jsem člověk, s kladným vztahem k historii, předkům a tradicím. Rád bych tedy touto cestou poděkoval za péči o jeden ze symbolů dolanské návsi a to o kapličku. Zvláště potom o udržování tradice „nedělního poledního zvonění“, které se dnes už v každé obci a často i městě neslyší. Mnoho našich návštěv zná nanejvýš zvuk poplašných sirén, z každoměsíčních zkoušek, které se samozřejmě se zvukem naší vesnické kapličky nedají srovnat.

Ze současného stavu druhého symbolu naší návsi již takovou radost nemám. Tímto symbolem je dolanský rybník, na kterém mne můj dědeček učil bruslit, v létě jsme u něj posedávali s kamarády a chytali ryby, a ještě vcelku nedávno jsem pravidelně obdivoval kvetoucí lekníny. Mimo občanské využití byl i útočištěm žab, některého hmyzu nebo pitný zdroj pro ptactvo.

Je zřejmě zbytečné hledět několik let nazpět a hodnotit kroky či příčiny, které vedly k poklesu hladiny a následný pokus o opravu v r. 2016, po kterém se voda ztratila úplně. Současný stav je ale naprosto alarmující.

Uznávám, že se jedná o problém nelehký, nicméně pokud nějaká obec či město řeší podobný projekt nebo problém, jako je likvidace historických objektů, kácení stromů, výstavba různých zásadních projektů, rušení či zakládání vodních ploch, bývá zvykem uspořádat schůzku pro občany, kterých se to týká nejvíce (v tomto případě „staré Dolany“). Na této schůzce mohly být představeny návrhy obce

nebo vyslyšeny náměty občanů. Jedinou oficiální informací pro veřejnost z vaší strany, kterou jsem zaznamenal, byla zpráva v Časáčku, kde byl uveden plán na zavezení dna stavební suť. Příznávám, že v tu chvíli mi úplně nedošlo, co to bude znamenat, a z čeho všeho se bude stavební suť skládat. Myslím, že toto podloží rozhodně vláhu v krajině neudrží.

Ptám se tedy: Je skutečně nutná úplná a nevratná likvidace dolanského rybníku, kdy slyšíme ze všech stran, jak je nutné v krajině vodu udržovat a vypisují se naopak projekty na stavby nových rybníků a poldrů?! Pokud nelze momentálně obnovit hladinu rybníka, nebylo by možné pouze zarovnat ostré břehy do svahů a dětské hřiště vybudovat na současném dně? Co víme, co bude za 10 let a zda se třeba voda alespoň částečně nevrátí. Nebo, nebylo by možné zavést pouze část rybníku a v místě okolí pramenů zachovat alespoň malý mokřad pro faunu a floru. Další občané by třeba přišli s dalšími návrhy.

Nerad bych, aby novým symbolem dolanské návsi byly betonové skruže s trčícími ocelovými hydranty. Věřím, že většinu občanů Dolan nebo dokonce Čáslavek a Sebuče tento problém tak netíží, ale MY ZDE ŽIJEME!

Prosím, abyste se nad tímto problémem ještě jednou zamyslel a jedinou prioritou se nestala nutnost potřeby požární nádrže, ale i celkový ekosystém, kultura a vzhled krajiny. Za některé občany z okolí dolanské návsi.

Mgr. Přemysl Kejzlar

Reakce na otevřený dopis

Vážený pane Kejzlare,

Věřte mi, že tento stav dolanské návsi mi nedělá žádnou radost. Záměrem zastupitelstva bylo a je vytvořit pěkné a radost přinášející návěs, která bude sloužit občanům. Souhlasím, že je velmi těžké smířit se tím, že jsme od mládí měli vodní plochu v Dolanech na návsi a teď tu není. Taky jsem tam zažil spoustu her a dětského dovádění. Ale když tam voda není a odborníci se shodli na variantě požárních studní (viz níže) a se stavem podzemní vody, který se jen tak nevrátí. Musíme to brát tak, jak to je, i když se nám to nelíbí. Taky se s tím v sobě peru. Nikdo nechce, aby symbolem dolanské návsi byly betonové skruže s trčícími ocelovými hydranty.

Ale nesouhlasím, že se o daném problému s občany nejedná. Každý den jezdíte kolem, vidíte v jakém stavu je dolanská návěs, tak proč jste se nezastavil na obci? Nezeptal se, co a jak a mohli jsme o tom diskutovat.

Veškeré kroky, které vedly k současnému stavu návsi, byly probírány na veřejném zasedání ZO obce Dolany. Tento problém se řeší na zastupitelstvu obce od roku 2018. Předkládám Výpis ze zápisů ZO, kdy se o daném problému hovořilo a zvažovaly se možné realizace.

.....

III/2018 28. 5. 2018 - Havarijní stav požární nádrže v Dolanech – nutná konzultace s hydrogeologem v průběhu měsíce června. Navrhne řešení.

IV/2018 25. 6. 2018 - proběhlo vyčištění dna a pramenů. Nutná konzultace s hydrogeologem v průběhu měsíce července. Navrhne řešení.

V/2018 1. 10. 2018 - Probíhá spolupráce s hydrogeologem. Byly provedeny sondy do dna požární nádrže. Dle složení podloží bude proveden návrh na prohloubení dna a zmenšení plochy.

Nové ZO po volbách 2018

VII/2018 17. 12. 2018 - Plánované realizace v roce 2019: Oprava požární nádrže v Dolanech.

II/2019 18. 2. 2019 - Dle složení podloží bude proveden návrh na prohloubení dna a zmenšení plochy.

Stanovisko hydrogeologa

Požární nádrž je založena výhradně na přítoku podzemní vody ze štěrkopískové terasy. Podzemní voda v okolních studních je ta samá, co je v požární nádrži. Jak je obecně známo, hladina mělké kvartérní vody klesá, zvodnění terasy v Dolanech je nesouvislé, lokálně s nízkou, lokálně s vyšší vydatností. Sloupec podzemní vody je ve většině původních studní v řádu desítek centimetrů. Pokud budeme počítat zhruba s poloviční velikostí dosavadní plochy nádrže

orientačně 400 m², bude dosahovat výpar z hladiny (při úvaze výparu z hladiny 800 mm, srážkám okolo 600 – 650 mm) ročně ztrátu přibližně 60 m³ až 80 m³ podzemní vody. Jedná se přibližně o nižší spotřebu vody pro jeden rodinný dům, tj. jako by tam byla jedna studna s odběrem navíc. K výparu bude docházet majoritně v letním období, kdy je voda potřeba nejvíce.

Pokud bude do budoucna stále sušší období, bude hladina v terase dále zaklesávat a není tedy jisté, zda se i do prohloubené nádrže nějaká voda dostane.

Nutno ještě dodat, že v otevřené nádrži může docházet ke zhoršení kvality vody, což se může projevit u nejbližších studní. Nekomentuji zde případný hydraulický vliv na hladinu podzemní vody v okolí, připomínky a obavy sousedů se studnami budou v každém případě.

Určitým řešením byla varianta provést v prostoru nádrže širokoprofilové studny s akumulacním prostorem pro požární vodu, alespoň v požadovaném objemu požární vody. Zamezilo se tak ztrátě vody výparem a kvalitativní hledisko je taktéž zachováno.

V/2019 23. 9. 2019 samostatný bod č. 7 - Dle stanoviska hydrologa, který zvážil všechny možné následky jednotlivých řešení. V otevřené nádrži může docházet ke zhoršení kvality vody, což se může projevit u nejbližších studní. Bude docházet k výparu, majoritně v letním období, kdy je voda potřeba nejvíce. Pokud bude do budoucna stále sušší období, bude hladina v terase dále zaklesávat a není tedy jisté, zda se i do prohloubené nádrže nějaká voda dostane. V dané situaci by bylo řešením provést v prostoru nádrže širokoprofilové studny s akumulacním prostorem pro požární vodu, alespoň v požadovaném objemu požární vody. Zamezeno by tak bylo ztrátě vody výparem a kvalitativní hledisko by bylo taktéž zachováno. Další otázkou bude co s nově vzniklým prostorem, který vznikne po zavezení požární nádrže?

Usnesení: **Zastupitelstvo obce Dolany schvaluje zahájit přípravné práce pro umístění několik širokoprofilových studní s akumulacním prostorem pro požární vodu.**

Stručný přehled jednání ZO Dolany

Probíhá PD, rozpočty a jednání s ŽP a povolení realizace.

VI/2019 11. 11. 2019 – starosta předložil odhad nákladů na vybudování širokoprofilových studní s akumulacním prostorem pro požární vodu, který vychází maximálně na necelých 150 tisíc bez DPH za jednu nádrž 12m³. Některé práce jsme schopni si zařídit a tím by se cena snižovala. Zastupitelstvo se dohodlo na vybudování 2 ks nádrží.

V červnu 2020 Proběhlo vybudování 2 ks širokoprofilových studní s akumulacním prostorem pro požární vodu. Proběhlo měření hladin okolních studní. Uložení skruží do hloubky 2m pod dno požární nádrže, nezpůsobilo pokles hladiny v okolních studních. Probíhá zavážení prostoru požární nádrže. V září se začal zavážet prostor požární nádrže. Cílem bylo vytvoření základní plochy na vybudování nové návsi a odstranění nevzhledného a nebezpečného stavu.

IV /2020 21. 9. 2020

Občané z Dolan, žijící v dané části, upozornili, že je nikdo neoslovil (neproběhla schůzka) - bylo rozhodnuto bez jejich souhlasu o úpravě terénu. Požadují zachování rybníku a obnovení zdrojů vody. Obec předloží možná řešení a posudky pro možné využití návsi. Proběhne schůzka s občany. Veškeré práce, jsou dle dohody ZO pozastaveny, až do rozhodnutí, jaké práce budou pokračovat.

Dokládám výpis z Posouzení vývoje hladiny podzemní vody s vazbou na kvartérní kolektor a prognóza vývoje hladiny v oblasti požární nádrže v Dolanech, listopad 2020 (který byl pořízen jako podklad pro další jednání) vypracoval HYDROPRŮZKUM Hradec Králové - Mgr. Vojtěch Dobiáš.

Obnova hladiny v požární nádrži

Extrémně suché počasí bylo prokázáno v letech 2014 – 2019. Hladiny podzemní vody – v důsledku nedostatečného doplnění kolektoru (nutného pro udržení jejich stabilního stavu) – zaznamenaly snížení stavu, což často nebylo doprovázeno rychlými a dramatickými změnami, ale naopak pozvolným snižováním hladiny, jak je v souladu s charakterem průlinového kolektoru ve štěrkopískách. Poklesy byly evidovány v desetínách metrů za rok. Stávající studny v Dolanech, Čáslavkách a dalších částech obce však běžně

ani před rokem 2014 neměly sloupce vody vyšší 1,0 m a přitom užívaly statut "nevyčerpatelných" studen i se vodními sloupci pouze několika decimetrů. Tedy až do té doby, než hladiny v průběhu doby klesly na sání čerpadel. Situaci vývoje bilance podzemní vody dokumentuje i skutečnost, že zatímco v roce 2015 byly v obci Dolany stavebně povoleny 2 studny, v letech 2016–2018 jich bylo již 10 a jen v období 2019–2020 bylo dle informací z odboru životního prostředí v Jaroměři provedeno více jak 50 vrtů.

Závěr

V rámci posouzení vývoje hladiny podzemní vody s vazbou na kvartérní kolektor v Dolanech byla analyzována data ze srážkoměrných stanic ČHMÚ v České Skalici, Českém Meziříčí a Velichovkách za celou dobu jejich sledování. Současně byl zkoumán vývoj hladin podzemní vody kvartérního kolektoru na vrtech ČHMÚ v Čáslavkách, Heřmanicích, Zájezdu a Říkově. Bylo konstatováno, že efekt deficitu atmosférických srážek je markantní a prokazatelně se podepisuje na stavu podzemní vody v Dolanech, které průběžně v důsledku toho klesají.

V oblasti požární nádrže na návsi v Dolanech byly využity výsledky archivní dokumentace, která popisuje geologické předpoklady v oblasti samotné nádrže. Z výsledků posouzení vyplývá, že hladiny podzemní vody zaklesávají především v důsledku deficitu srážkových úhrnů, které byly mezi lety 2014–2019 pokračováním obecně srážkově slabého období 2003–2019. Pro obnovu vody v požární nádrži bude nutné, aby úhrny srážek po několik po sobě jdoucích let výrazně vzrostly, a to nad úroveň srážkového normálu, který je pro oblast Dolan odhadem 550 mm/rok.

I za předpokladu návratu vody do nádrže v důsledku srážkově bohatých roků by výskyt vody v nádrži ohrožovaly navazující srážkově slabá období – udržování nádrže s periodicky se vyskytující zásobou vody nenaplnuje podmínky požární bezpečnosti.

Věřím, že se dobereme ke stavu, kdy bude dolanská návěs hezké místo, které bude dělat lidem radost.

Jiří Plšek - starosta obce Dolany

Sázení stromů

Jistě jste si všimli, že ještě před příchodem zimy byla provedena výsadba zeleně na pravé straně u hlavní silnice směrem do Jaroměře. Výsadby dubiny se velmi ochotně ujali členové Mysliveckého sdružení Dolany. A díky jejich aktivitě přibylo dalších 53 stromů do správního území Obce Dolany. Obec Dolany se za poslední tři roky zasloužila o výsadbu 429 ks dřevin. Výsadba byla provedena jak na veřejné prostranství, tak do volné krajiny převážně kolem polních cest a příkopů. Příští rok budeme s výsadbou ve spolupráci s Mysliveckým spolkem Dolany pokračovat. Například u hlavní silnice na pravé straně ve směru na Českou Skalici, před Svinišťany. Snaha obce je, aby za každého občana byl vysazen jeden strom.

..... text a foto Jiří Plšek

Altán na cestách

Již jste mnozí z vás postřehli úpravu terénu na pozemku před školou v Dolanech. Bylo nutno udělat vrt na pitnou vodu a před zahájením vrtných prací jsme byli nuceni přestěhovat altán. Byl vyzvednut pomocí jeřábu, položen na podval za traktor a odvezen ke kapli, kde odpočíval. Po provedeném vrtu byl upraven terén a vznikla nízká podezdívka. Finální úprava - zámková dlažba pod altán bude provedena na jaře 2021. Nejdříve se předpokládalo, že se altán vrátí na původní místo, ale bude jednodušší postavit nový. Tak se začalo s vyhledáváním vhodného místa pro již stávající altán, aby měl nějaké další využití. Nápad vyšel od pana Fügnera, který navrhl umístění pod Svinišťany - na louku vedle cesty u KČOV. Vede tudy cesta z vesnice a i plánovaná trasa z Třebešova do Dolan. Do těchto míst se začalo chodit na procházky a altán se upraví tak, aby se v něm dal rozdělat oheň a opéct si třeba buřty. ZO s tímto návrhem souhlasilo. Začalo se tedy plánovat kudy a jak dopra-

Nové místo pro altán

vit altán o rozměrech přes 5 metrů pod Svinišťany. Vymyslela se trasa po spodní cestě do Svinišťan a pak kolem kravína dolů k čistice. Dohodla se přeprava nákladním autem MAN TGS, které přepravuje převážně osobní, dodávková či nákladní vozidla. Ochetní a šikovní pracovníci firmy Autoslužby Vik, ve spolupráci se zaměstnanci obce, dopravili altán na své nové působiště. Cestou bylo potřeba upravit několik větví, abychom bezpečně projeli. Věřím, že po úpravě bude altán sloužit místním obyvatelům.

text a foto Jiří Plšek

životní jubilea

Naši jubilanti

V každé době se má slavit, jen je to někdy trochu složitější. Ale i přes všechny tráble přejeme všem oslavencům, nejen jubilantům, PEVNÉ ZDRAVÍ, hodně rodinného štěstí a klidné dny.

V říjnu oslavila své 75. narozeniny **paní Jana Zelená**, která bydlí na Sebuči.

V listopadu byly slávy hned dvě a dokonce obě v Dolanech. Svě 75. narozeniny oslavila **paní Svatava Horáková** a také **pan Alois Mithöner**.

Ještě jednou se přidávám ke všem gratulacím a přeji všem velehory zdraví, hory štěstí, kopce rodinné pohody a spokojenosti, no prostě krásné dny.

Za Obec Dolany
Veronika Lemberková

Do redakce časopisu Časáček nám dorazilo jedno milé přání s prosbou o otištění. Rádi tak činíme a zároveň se přidáváme s gratulací k rodině manželů Hlušíčkových, kteří v listopadu oslavili krásných 50 let spolu.

Redakční rada časopisu

JANE 14. 11. 2020 OSLAVILI
50 LET SPOLEČNÉHO ŽIVOTA
MANŽELÉ JAROSLAVA A LARSLAV
HLUŠIČKOVÍ
ZE SVINIŠŤAN č. 56
DO DALŠÍCH SPOLEČNÝCH LET
VŠE NEJLEPŠÍ, HODNĚ ZDRAVÍ
PŘEJÍ RODINA

Děk
Kučel

Listopadové zamyšlení aneb „Kdo, když ne my, kdy, když ne teď!“

Ráda bych se vrátila o měsíc zpět, neb i tento měsíc stojí za připomenutí. Někdo si vybaví datum 17. listopadu okamžitě. Někoho na tento sváteční den boje za svobodu a demokracii upozorní kalendář a kdosi třeba i zapomene. Nemám věk ani vlastní přímou zkušenost, nejsem ani historik, který by zde podával nějaká svědectví, ale vnitřně mě to nutí připomenout si tento den po svém. Ač jsem nezažila rok 1989 v boji za svobodu a demokracii (byla ještě v rukou předškolního vzdělávání), ač se mi tento rok vyhnul i na základní škole, kde jsme bohužel v zájmu starověku a středověku nedošli ani k době po 2. světové válce, natož k dějinám přibližujícím se k tomuto roku, cestu k 17. listopadu jsem si přeci jen našla. Mám tři myšlenky, vzpomínky či události, které mě k tomuto datu vždy vrací. První z nich je rok 2009 – tedy 20 let poté, kdy jsem se jako vysokoškolský student s bratrem a jeho kamarády účastnila oslav tohoto významného dne. Bylo to ohromující, zima nám zalézala za nehty, ale ten pocit, být na místech, kde byli nejen vysokoškoláci v roce 1989, byl silnější než zima. Cesta z Albertova na Vyšehrad či přibližování se k Národní třídě byl nepopsatelný. Ještě slyším ten štěkot psů, který zazníval z nahrávek, které nám pouštěli pořadatelé pro představu, jak to vše v oněch dnech probíhalo. Pietní místo plné svíček a květin u Kaňkova paláce, kde je pamětní deska, nešlo přehlédnout. Atmosféra davu lidí, kteří přišli uctít tento den, byla ohromující. Druhá neposedná myšlenka je má každoroční cesta k hrobu Václava Havla – kdy není člověk ve středu oslav tohoto dne, ale o to víc je cesta plná pocitů díky. No a třetí myšlenka se nese v duchu letošních oslav, kdy se většina akcí přenesla do online svě-

ta. Díky pořadatelům oslav jsem objevila velmi povedeného průvodce (smart guide – aplikaci v mobilním telefonu), který posluchači přiblíží celou pětikilometrovou cestu roku 1989. Stačí se jen zaposlouchat do 19 zastavení, která mapují dobové vzpomínky účastníků, ale i rozhovory veřejné bezpečnosti. Můžu vám říct, že jen ze samotného poslechu člověka mrazí. K tomu jsem vlastně náhodou objevila, opět na sociálních sítích, počín bratřů Tomáše a Martina Kábrtových, jež se pod záštitou města Červený Kostelec pustili do tématu boje za svobodu a demokracii v místním kontextu. V brožurě s názvem „Červený Kostelec v událostech sametové revoluce“ předkládají čtenáři vzpomínky čtyř přímých účastníků dění v těchto letech – jak v Praze, tak v Červeném Kostelci.

Dostávají se vám do rukou vzpomínky čtyř lidí, kteří byli v době šedi a strachu pevní ve svých zásadách a odvážní ve svých názorech a činech.

„Kdo, když ne my, kdy, když ne teď!“

Položili byste věnec pod pomník, i kdybyste věděli, že vám hrozí "uvěznění s návratem nežádoucím"? Pokračovali byste v protestní činnosti, i kdyby vás váš přítel zpracovaný StB přesvědčoval, abyste toho nechali? Odmítli byste vypovídat, i když vám "zlej policajt" právě oparil rozkrok kafem, které vám donesl před minutou ten "hodnej"? Vyšli byste do ulic protestovat proti režimu pár dní poté, co na stejném místě přišlo přes 500 lidí k újmě na zdraví a před několika měsíci ten samý režim zavraždil tisíce lidí na náměstí Nebeského klidu? Co byste dělali v letech 1988 a 1989 vy?

Tomáš Kábrt (autor textu)

Netřeba více dodávat, položené otázky mluví sami za sebe a vyznívají k naší společnosti, ke každému z nás ...

text Lenka Piechová

Nové autobusové zastávky ve Svinišťanech

V podzimních měsících byly ve Svinišťanech postaveny nové autobusové zastávky a vydlážděna nástupiště autobusu. Děkujeme představitelům Obce za realizaci stavby těchto čekáren a za úpravu jejich okolí. Všichni, kteří projíždějí po hlavní komunikaci, vidí naši vesnici čistší a krásnější.

text Blanka Dvořáčková, foto Jiří Plšek

Firma Špelda s.r.o. začala s realizací projektu „Zvýšení bezpečnosti (přechody) na kom. I/33 – lokalita Svinišťany.“ Firma odvedla kvalitní práci při vybudování nových chodníků. Na jaře již dokončí červený protismykový nátěr před přechod.

Děkujeme zaměstnancům firmy nejen za zodpovědně a dobře odvedenou práci, ale i za přístup k celé rekonstrukci zastávek.

text Jiří Plšek

Dolaňáci ozdobili vánoční stromek

Parta nadšenců v Dolanech se stejně jako loni zase pustila do zdobení vánočního stromu. Jehličnan předtím u dolanské sokolovny vztyčili pracovníci obce. Při zkrášlování symbolu Vánoc hrály koledy, prokřehlé brigádníky zahřál výborný domácí guláš. Nakonec se podařilo vyřešit také drobný problém s elektřinou a svítící smrk dělá radost obyvatelům i návštěvníkům obce. Večer po zdobení se u stromčku pár lidí sešlo, se svařeným vínem si popřáli pěkný adventní čas. Je velká škoda, že se vzhledem k epidemiologické situaci nemohlo uskutečnit původně plánované Zahájení adventu v dolanské sokolovně. Tělovýchovná jednota Dolany opět připravovala pestrý program, v němž by nechyběla Ježíškova pošta, soutěž o nejlepší vosí hnízda anebo třeba tvořivá dílna, která měla loni velký úspěch. Snad se situace začne postupně vracet k normálu a příští rok prožijeme advent se vším, co k němu patří.

text a foto Petr Zálíš

Rozsvícení adventního stromu ve Svinišřanech

V sobotu 28. listopadu večer se na svinišřanské návsi rozsvítil adventní strom. Ve své monumentální kráse bílými světýlky zářící urostlý smrk chce přinést občanům naší vesnice radost a potěšení. Zářící hvězda svítící na vršku ztepilého smrku jako by přinášela lidem naději na lepší příští kalendářní rok.

Děkujeme manželům Dvořáčkovým za darování smrku a zástupcům dobrovolných místních hasičů za jeho usazení a rozsvícení.

..... text a foto Blanka Dvořáčková

Jak putoval stromek k rybníku...

vánoční tvoření

Andělská nadílka vystřihovánek

Andělíček Zdravičko

Andělíček Penízek

Vystříhnete andělíčky kolem do-
kola, nastříhnete obě čáry a složte.
Můžete i vybarvit a pak s nimi vy-
zdobit váš domov. Krásné Vánoce
přeje celá redakce časopisu.

Andělíček Laskavec

Andělíček Štěstíčko

vytvořila Lenka Piechová

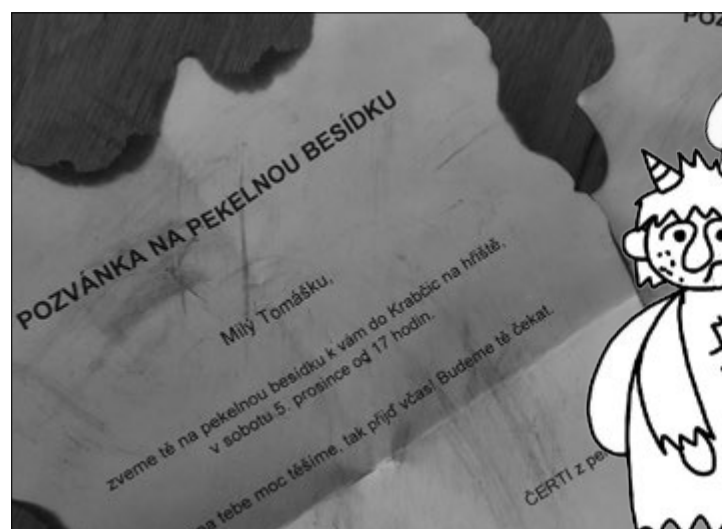
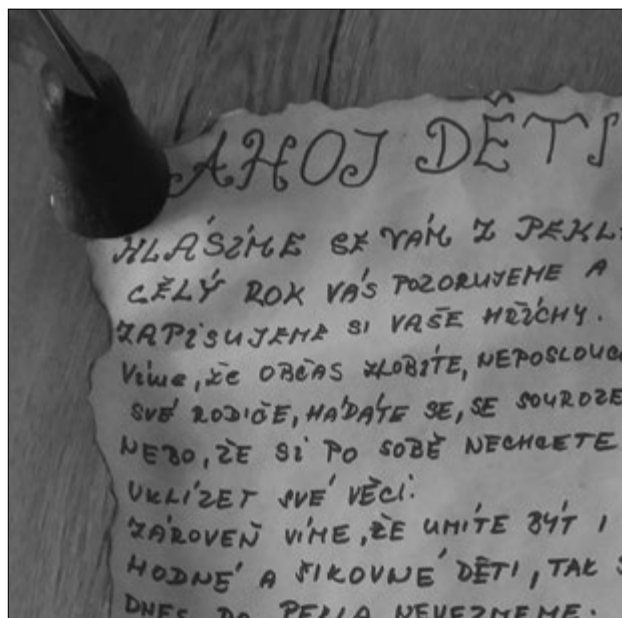

Advent a pekelná nadílka v Krabčicích

I letos jsme v Krabčicích rozsvítili tradiční vánoční stromeček. Tentokrát však až 5. prosince, kdy jsme tuto akci spojili s pekelnou besídkou pro děti. Netradiční propojení Mikulášské nadílky a začátku adventu se odvíjelo ze současné situace. V sobotní podvečer se na místním hřišti sešli jak dospěláci, kteří využili situace k příjemnému povídání, ale převážně děti, na které čekal schovaný čert s připravenými úkoly. Jeden zapeklitý úkol spočíval v rozsvícení vánočního stromečku. Pak už malí šikulové utkali hledat schované pytlíky s dobrotami. A společně jsme si užívali společného sousedského povídání nad opečenými buřty.

Děkujeme všem za hojnou účast a velké díky patří také těm, kteří se podíleli na organizaci akce.

text a foto Olga Procházková

Čerti ve Svinišřanech

Letos se velkého úkolu (i v tak zvláštní době a za zpřísněných podmínek) – přivést čerty do Svinišřan, zhostily naše děti. A musím říct, že se jim to moc, moc podařilo. Menší, ale krásně vyzdobené peklo jsme letos připravili venku pod pergolou u chaloupky. Tady všechny malé i větší děti vítal Mikuláš, dva andělci a tři čerti. Musím říct, že jim to slušelo. Taky se na to řádně připravovali. Do našeho pekla se přišlo podívat průběžně 15 dětí v doprovodu svých rodičů a prarodičů.

Děti za krásné básničky dostaly plno dárečků a nechyběla ani malá dobrota od hasičů ze Svinišřan. Většina z nich předstírala, že se nebojí. Ale bylo i plno dětí, které naslibovaly hory, doły. Uvidíme, jestli to, co děti slíbily, opravdu dodrží, nebo budou muset čerti přijít příští rok znovu.

Chtěli bychom poděkovat našim pekelníkům, andělům i Mikulášovi – Pavel a Tereška Reslerovi, Klárka Morávková, Barča Hochmanová, Sofča a Tereška Kábrtovy. Potom také velké dík všem, kteří se podíleli na přípravě pekla, dárečků a všeho kolem.

text Radka Kábrtová, foto Jan Vít

Mikulášská nadílka v Čáslavkách a Dolanech

Ani po čertech protivná pandemie nezastavila pekelníky, aby zúčtovali s hříšníky. 5. prosince se sobotním soumrakem se tak brána pekelná otevřela a čerti vyrazili lovit nezbedné duše. Mikuláš, čert i anděl se ale museli chovat na ulicích jako ostatní pozemské bytosti a dodržovat vládní nařízení. Pekelník nepekelník, anděl neanděl, vše musí proběhnout jen venku před domy, nikdo nepůjde za dveře do domu. Sladkosti za básničky budou dětem podávat v rukavičkách. Tak znělo Mikulášské pravidlo. Čerti měli jasný pokyn „nikdo se nepřiblíží, blíže než na délku vidlí, jinak by propadl peklu“.

A tak v Dolanech a v Čáslavkách vyrazily dvě party v časovém rozmezí mezi půl pátou a sedmou večerní do vesnic. Venkovní atmosféra měla něco do sebe. Pekelné boučací kuličky dělaly nejen rámus, ale i pěkný pekelný smrad. A děti si to užily. No užily, hlásky se jim klepaly, ale radost z dárečků měly velikou. Stav počtu dětí v Dolanech a Čáslavkách zůstal nezměněn, takže pro tentokrát peklu nikdo nepropadl.

*text Jiří Plšek,
foto Jiří Plšek ml., Kunčíkovi*

Sněhuláček náš panáček na čáslavské návsi

Možná jste už někteří z vás zaznamenali, že socha Bludičky v Čáslavkách zmizela. Nebojte se, nikdo ji neukradl. Bohužel musela v tomto čase do „karantény“. Naštěstí nechytila Covid 19, ale dřevokaznou houbu Outovku pestrou, která je pro ni stejně nebezpečná, až likvidační. Proto byla odříznuta od pařezu, který svou vlhkostí způsoboval rozšíření houby. V současné době prochází léčebnou kúrou, která spočívá v tom, že se Bludička v suchém a teplém prostředí nechává vyschnout a provádějí se na ní očištné práce a léčebné nátěry, aby byla stále krásná a mohla se z jara do Čáslavek na návěs vrátit.

A protože opuštěný pařez zel prázdnotou a opuštěností, přiměl rodinu Karbanovu k nápadu postavit zde sněhuláka, který bude Bludičce držet místo, než se na jaře vrátí. Tak slovo dalo slovo a sehnaly se velké kuláče. Láďa s rodinou brousil, piloval, vrtal, spojoval a stavěl. Andrea s dcerami vyrobila knoflíky, čepici a šálu, aby nám nenastydli! O první adventní neděli již stál jako pevná stráž u betlému, zkrátka sněhulák jako z pohádky. Aby dělal radost nejen dětem, ale všem, kteří se přijdou podívat na čáslavskou návěs. To by ale nebyla Andrea, kdyby nechtěla být dokonalá. Říkala, že je ten sněhulák pěkný, ale stále něco chybí. Chtělo by to nějaké starší sánky. Stačilo se zmínit v práci a hned se nějaké našly. Ve stodole v Ríkově ležely úplně opuštěné a čekaly, až se jich chopí šikovné ruce, které je opravily a natřely. A teď dělají parádu a společnost sněhulákovi! Tak to máte. Stačí jeden nápad, ochota lidiček, šikovné ruce a je to. Jenom jedno tomu

chybí. Náš sněhulák a jeho sánky nemají jméno. Poproste vaše děti, ať nám napíší, jaké jméno by jim daly. U sněhuláka je schránka, tak ať tam vhodí své nápady a hlavně se nezapomenou podepsat! Třeba jim za to sněhulák něco nadělí!

Poděkování patří Rodině Karbanové (Andree, Láďovi, Aničce a Kačence), a také zaměstnancům obce.

text Jiří Plšek, foto Kateřina Karbanová

Sněhulák se vrátil na svinišťanskou návěs

Sněhulák z dílny pana Pavla Andrejse se podruhé vrátil na svinišťanskou návěs, aby přinesl radost malým i dospělým a připomenul nám Vánoce se zasněženou návěsí a sněhovými čepicemi na střechách domů. Dříve, než sněhuláka Pavel Andrejs usadil na trávník v blízkosti pomníku z roku 1866 a rozcestníku, oblékl tohoto fešáka do nového bílého kabátu a barevné čepice. Sněhulák nám všem dělá radost!

text Blanka Dvořáčková

Podzim na dolanském hřišti přinesl výhry fotbalistů i brigády

Podzimní část sezóny mohou dolanští fotbalisté i jejich fanoušci hodnotit pozitivně. V tabulce okresní soutěže Náchodsko přezimujeme na prvním místě, máme náskok dvou bodů na druhý tým Božanova a vše držíme ve svých rukou. V sezoně přerušené pandemií koronaviru jsme jako jediní s božanovským soupeřem ještě nehráli. Jedinou podzimní kaňkou je prohra v Křinicích. To byl výkon, na který dlouho nezapomeneme a doufáme, že si z něj vezmeme ponaučení do dalších zápasů s papírově slabšími soupeři. Příčin bude několik, možná to bylo podcenění, malá touha po vítězství, nedařilo se nám hrát hru, co jsme si řekli. Ani křinické hřiště nám moc nesesdlo, je jedním z nejmenších a asi také nejhorších v kraji. Domáci na to evidentně často spoléhají. Z dalších zápasů bychom ještě zmínili dva, ve kterých jsme měli namále a dostali jsme mnoho branek. Šlo o utkání v Mezilesí, kde jsme se strachovali o výhru do poslední minuty, a poté domácí souboj s Heřmánkovici, kdy jsme 10 minut před koncem prohrávali o gól, ale díky hattricku Romana Ulrycha jsme dramatické utkání nakonec vyhráli 6:4.

Všeobecně jsme dostávali více gólů, než bychom si představovali. Co bychom naopak po podzimu vyzdvihli, to byla střelecká potence našich hráčů. Ondra Sedláček se během sedmi zápasů trefil patnáctkrát a bezpečně vede tabulku střelců celé soutěže! Roman Ulrych je čtvrtý a určitě se na jaře pokusí Ondru

doběhnout. Bohužel efektivita je věc jiná a často divákům i nám na lavičce tuhne krev v žilách, když vidíme, jaké šance jsme schopni zahodit.

Co se týče posil, tak bychom chtěli všechny velice pochválit. Do týmu přišli Jarda Renfus, Vojta Bílý, Petr Hanuš, Vojta Vejvoda, Artur Musil, Matěj Lemberk a Matyáš Rýdl. Všichni velice dobře zapadli do naší party a snažili se týmu pomoci, navíc díky tomu výrazně klesl věkový průměr družstva. Pochvalu za příkladnou docházku na tréninky i zápasy zaslouží Renfus, David Lhotský a Jirka Berger. V zimní přípravě se zaměříme na nabírání kondice, ve spolupráci s Ivanem Tokarem a snad i Ondrou Sedláčkem se pokusíme připravit kvalitní tréninky, které by měly vést k našemu cíli. Budeme chtít trénovat dvakrát týdně a odehrát minimálně tři přátelské duely, kde bychom chtěli aplikovat naše nové rozestavení a styl hry. Předpokládáme, že si hráči uvědomí, o co na jaře budeme hrát a přistoupí k přípravě velmi svědomitě. Určitě se to odrazí na jejich připravenosti a také na možnosti hrát v základní sestavě. Soutěž byla bohužel přerušena kvůli koronaviru, nicméně věříme, že se na jaře bude hrát normálně a my se tak budeme moci poprat o postup do okresního přeboru.

V závěru bychom chtěli také pochválit členy Tělovýchovné jednoty Dolany za účast na listopadových a prosincových brigádách. Dolanský sportovní areál jsme zvelebovali po čtyři víkendové dny, sešli jsme se vždy v hojném počtu a je za námi vidět kus práce. Další pracovní činnost zde plánujeme. Tělovýchovná jednota Dolany přeje všem obyvatelům obce pěkné vánoční svátky a také šťastný a úspěšný nový rok 2021!

text Josef Cipra, foto Petr Zálíš

f o t b a l

Vánoční tradice a zvyky našich předků

/Jak je zaznamenal Josef Kafka v roce 1900/

„ O štědrém večeru bylo mnoho pověr: Hospodyně nesměla od večere vstávat, by slepice nezanášely, psům dávaly se topínky mazané sádlem a česnekem potřené, aby byli zlí - otloukaly děti stromy v sadě časně ráno košilate, aby hojné ovoce bylo a při tom zpívaly: „Stromečku vstávej, ovoce dávej, umej se, ustroj se, je štědrý den!“

Po večeri zbylé skořápky ořechů a.j. věci házely se do sadů pod stromy. O štědrém večeru dříve nešlo se k večeri, až vyšla na obloze první hvězda, říkalo se jí „ Betlémská.“

Při večeri štědrovečerní hrách vařený a polévka s houbami sušenými, aby bylo bohatství v domě. Též jahelník býval na stole a buchtičky pro mlsné děti. Rozkrajovala se jablka, hádání z kříže rozkrojeného jablka, kdo v příštím roce zemře. Jezulátko v noci chodilo nadělovati. Kdo se po tento den nepostil, neviděl „zlatá prasátka.“ Po večeri četlo se ze sv. písma neb bible a zpívaly se nábožné vánoční písně. Kdo nezaspal, šel na půlnoční, říkalo se „jitřní“ a tam slyšet zpěv: „Na slovo pastýři“ a.t.d.

Na den sv. Štěpána pilo se „ na novou krev.“ **Prásky končivaly** se „na dlouhou noc“, t. j. 23. prosince, byla-ly neděle tedy o den dříve a to jídlem a pitím, při čemž kořalka nechyběla.

Po svátcích vánočních nastávalo draní peří

a scházely se ženské do jednoho stavení, když tu hotovo bylo, do druhého, třetího a.t.d. Práce tato trvala večerní dobou (od 6. - 10. hodině i déle) po dobu vánoční až do „Hromnic.“

Na den „mláďátek“ (28. pros.) hospodář proutkem časně zrána našlehal hospodyni, aby byla čilá.

Na nový rok se říkalo: „O slepičí krok.“

Den sv. Tří králů: Poslední zbytky vánoček (štědrovnic) se dojídal a po vesnici chodili 3 hoši nastrojeni za „Tří krále.“ Pak t.d. nebo druhého přišel učitel (preceptor) se 2 zpěváky dům od domu, psal na dveřích ve světnici K+M+B, r. 1800 a zpívalo se při tom. Za to dostal někde stříbrný dvacetník z dob Marie Terezie, někde více i méně. To byla t. zv. tříkrálová koleda. Taktéž v naturáliích se odvádělo do školy učitelům, co příspěvek ke školnímu platu „sobotálesu, který vybírán býval od každého žáka ve škole, týdně á 4 kr. V předvečer sv. Tří králů světila se v kostele voda „tříkrálová“ - „sůl - křída“ a tou upotřebováno při dnu svatofilipojakubském ku zahánání čarodejnic. Také se slívalo olovo, zvláště od mládenců a panen, aby zvěděli, co na ně čeká, za koho se provdají a.p. Hospodáři říkají: „ na sv.Tří krále o hodinu dále,“ t.j. delší den. „

..... text Blanka Dvořáčková

/Zdroj: Kafka, J.: Pamětní kniha katastrální obce Světlánské 1900 - 1950, str.48 -49 /

/Pozn.šéfredaktorky: Text je věrným přepisem originálního zápisu, nejedná se o pravopisné chyby/

Tři králové Autor: Čeněk Zibrť - Čeněk Zibrť. Masopust držíme. Praha : Nákladem F. Šimáčka, 1910, Volné dílo, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=22868007>

Čas splněných přání

Už máme na dosah ten krásný čas, jenž by měl být kouzelnou tečkou za celým rokem. Čas, který nás na chvíli zastaví, nechá nadechnout a spojí v kouzlo Vánoc. Ať už jsou předchozí dny, týdny a měsíce ve znamení chaosu, zmatku a zkoušek pro nás všechny... nenechme si vzít ten hřejivý pocit vzájemnosti silící v čase adventním. Všechny předvánoční shony se tentokrát přenesly do světa online, nakupující nepřeslávají (zatím) před obchody, ale netrpělivě překlíkávají webové stránky jednu za druhou. Vše kolem nás zdánlivě na první pohled utichlo. Výlohy v obchodech sice zaplnily bílé vločky a vánoční ozdoby, ale je tak nějak ticho po pěšině. Dosavadní situace lidem nedovolila se odvázat ve svém každoročním předvánočním maratonu a nákupní horečce.

Ale i přes všechny chvíle, kdy nám nebylo do smíchu, se těším na společný čas s rodinou, na pečení cukroví, na rozzářené tváře našich dvou synků. A víte, z čeho mám

**Ježíškova vnučata - Projekt Českého rozhlasu. Jeho snahou je propojovat osamocené lidi v domovech a plnit jim vánoční přání. www.jeziskovavnoucata.rozhlas.cz*

***Krabice od bot - Krabice od bot organizuje Diakonie ČCE, jeden z nejvýznamnějších poskytovatelů sociálních služeb v ČR, který má bohaté zkušenosti na poli pomoci lidem ohroženým chudobou či sociálním vyloučením. www.krabiceodbot.cz*

ještě letos radost? Hřeje mě u srdíčka, že jsme jako rodina mohli ten krásný čas splněných přání přenést na okamžik k starému dědečkovi či babičce žijící v seniorském domově nebo k dětem - rodinám v nouzi. Stali jsme se Ježíškovými vnučaty* a malým splněným přáním vykouzlili úsměv a radost lidem, kteří už nemají rodiny či tráví veškerý čas v péči zdravotnického personálu. Výběr přání mě osobně zavedl zpět k rodině a k těm nejbližším - a to k mé babičce a dědečkovi ze Svinišťan. Pamatuji si, že mívali v jídelně sedačku, nad kterou visel obrázek od Josefa Lady - Vodník, jenž seděl ve vrbě a pokuřoval fajfku. Ten výjev vidím jako dnes, ty zeleno modré tóny barev, ten starý mužík na stráži svého rybníka....proto jsem ani na chvíli neváhala a přání paní Marie (obrázek od Josefa Lady), zkusila splnit. Když jsem však viděla tolik přání pohromadě, byla jsem jen kapkou v moři. Mít tak kouzelnou hůlku, hned bych všechna ta skromná i náročná přání těm babičkám a dědečkům splnila. Vybrat si bylo opravdu těžké, ale tři přání zlaté rybky jsme splnili.

Druhým rokem jsme se také zapojili do akce s názvem Krabice od bot**, jenž má pod svou záštitou Diakonie. Do krabice, třeba od zmíněných bot, jsme zabalili dětem hračky, knížky či oblečení, které naši kluci již nepotřebují anebo ani nevyužili, vánočně zabalili a s určením věku a pohlaví poslali dál. Člověk zjistí, že radost a úsměv na tváři úplně cizích lidí může vykouzlit i svým přičiněním. A není to všechno jen o penězích, frontách v obchodech a nákupních horečkách. Když má člověk štěstí a má kolem sebe fungující rodinu, měl by kus toho štěstí poslat dál.

text Lenka Piechová

Rozzářený čas

Mám ráda zimu, když sněží. Mám ráda, když se sníh třpytí. Mám ráda, když se v adventním čase rozsvítí co nejvíc domků, stromků, zahrad, dvorků, balkónů a oken. Možná proto, že když se netřpytí sníh, třpytí se a září obydlí. Jsou to jedny z nejkrásnějších procházek po obcích. Velikou radost mi dělají nová světélka. Protože někam už se jdu podívat na jistotu a někde mě zase nová světélka překvapí. Kdybych mohla, proměnila bych i pouliční osvětlení ve velikou zářící vločku nebo hvězdičku.

Tímto bych chtěla poděkovat všem, kteří světélka rozsvítí nejen pro sebe, ale i pro ostatní. Já z toho mám velikou radost, tak doufám, že nás je takových lidí víc.

Všem bych také chtěla popřát krásně a spokojeně prožité svátky, úspěšné vykročení do nového roku, a ať nám ta sváteční nálada vydrží co možná nejdéle.

text Veronika Lemberková

..... *foto Marek Plšek*

Biblická hvězda z Betléma byla opět na obloze

Všichni známe ten krásný příběh, kdy v jesličkách ve chlévě v městě Betlémě ležel narozený Syn boží. Lidé se radují a pastýři mu přinášejí dárky. I tři mudrcové z východu se vydali do Betléma v Judeji, aby se narozenému Ježíškovi poklonili a také jej obdarovali. Cestu jim ukazovala "hvězda nového židovského krále" zářící na obloze. Betlémská hvězda se stala symbolikou Štědrého večera a celých vánočních svátků.

21. prosince po osmi staletích jsme mohli spatřit viditelný úkaz známý jako betlémská hvězda. Díky vědeckým pracovníkům Astro-

nomického ústavu AV víme, že se jedná o velmi těsnou konjunkci Jupitera a Saturnu. Třebaže ke konjunkci obou planet dochází často, takto těsná však nastala naposledy 16. července 1623 a opět nastane až 15. března 2080. Podle akademika Pavla Suchana šlo o úkaz celých dlouhých staletí. Pokud jste sledovali „betlémskou hvězdu“ v pondělí 21. prosince půl hodiny po západu Slunce kolem 16:30 hodin nízko nad jihozápadním obzorem, jistě jste využili rady astrologů, sledovat tento úkaz z vyvýšeného místa, aby vám ve výhledu nestínily střechy a štíty domů.

Doufám, že vám úkaz nezastínily mraky a pohled na oblohu byl krásnou podívanou konjunkce dvou planetárních obrů, z kterého jste si odnesli nevšední zážitek a prožitek duše. A určitě jste si při spatření „betlémské hvězdy“ přáli něco krásného. Protože krásy a radosti je nám v této době hodně zapotřebí.

text Blanka Dvořáčková

/zdroj: Kateřina Surmanová Lidovky .CZ /

Čtení z rodinné pamětní knihy - jak vznikl název obce Sebuč

Čtenářům Časáčku, kteří se zajímají nejen o události, k nimž došlo v našich obcích v dobách minulých, ale i o vyprávění předávané z generace na generaci, přinášíme opět doslovný zápis z rodinné pamětní knihy Hofmanových ze Sebuče:

„Ústní podání o vzniku jména Sebuče, jak v „Pamětech,“ v začátcích psáno na které zní: - Že v dávnych dobách v těchto místech Sebuče, rozsévac sel bukové semeno - kolem něho ubírající se pocestný ptal se jej co seje, i dostalo se jemu odpovědi: že seje buč - bukové semeno. Z čehož mělo vzejítí pojmenování se - buč - Sebuč -

Tato pověst - toto ústní podání se přenášelo od starých občanů sebučských z jednoho na druhého, na mladší generaci. Kterí toto vyprávění starých zdělovali mladým občanům - Toto vyprávění

věla Barbora Petřišova ze Sebuče, rozena 2. února 1824 svým vnukům. A Josef Ferrich Sebuč čp. 8, narozen 18. září 1866 a i jiní. Zní to legendárně - jako pověst, jak hluboká je pravda, těžko říci. Bukové lesy šeré minulosti, vystřídali řízené lány polí a polní sady ovocného stromoví. Život vesničky plyne dále, hospodářsky. Sebuč sílí - ale čísel stavení ubývá. Dnešní dobů z 20 čísel nyní stojí 14 čísel, z toho obydlených 13 čísel a 48 obyvatelů.

A to dnešního dne 1. března 1957.“

..... text Blanka Dvořáčková

Zdroj: Paměti rodin Láš. - Hofman a Sebuče
Kopie digitalizovaného rukopisu na OÚ Dolany

vyprávěnka

Kterak si kočky na vánoční čokoládě pochutnaly

Zima toho roku přišla do vsi opět brzy. Již na svatou Barboru se starý bručoun Mráz usadil v korunách stromů a položil se nejen na střechy malých chalup i větších stavení, ale i na odpočívající spící pole u Čáslavek, Dolan a Svinišťan. Černé krákající vrány poskakovaly po tvrdých hroudách pole poprášeného sněhem. „Krá, krá, krá,“ škodolibě se smály mrazem zčervenálým nosům a tvářím lidí, kteří kráčeli polní cestou nakrmit zvěř do nedalekého lesa. O svatém Mikuláši zavolal Mráz svoji společnici sestru Fujavici. Fujavice s radostí roztrhla jednu, čtvrtou, desátou peřinu a na vesnici začal padat sníh. Padal a padal tři dny a tři noci, až vesnickým stavením z té sněhové cukrové vaty vykukovaly pouze komíny, ze kterých stoupal vzhůru k obloze tmavý kouř.

Na konci vesnice stálo malé stavení Pepíkovy babičky a dědečka. Dědeček miloval čokoládu. Čokoládu mlsal rád i malý Pepík, který babičku a dě-

Nastal další adventní večer

dečka navštěvoval. Ale tenkrát, děti, nebyly obchody plné různých druhů čokolád jako dnes. Na stromeček babička nevěšela čokoládové figurky, ale voňavé perníčky, které babička sama upekla a ozdobila.

Nastal další adventní večer a zbývalo již pouze pět dnů do Štědrého dne. Venku se brzy setmělo a babička položila na velký kuchyňský stůl dva černé plechové pekáče. Na ně poskládala lesklé formičky. Medvídky, žabky, stromečky, sněhuláky, pejska, oříšky, motýlky a mnoho dalších a dalších formiček. Dědeček zabafal z dýmky a labužnický přivřel oči. Babička bude vařit čokoládu! „Kušte, vy jedny, hybaj ven!“ otevřela babička dveře třem kočkám, které se hřály u kamen. První vyběhla ta bílá jako mlíčko, druhá barevná jako Pepíkova pletená čepice s velikou bambulí a ta třetí, nejmladší, byla černá jako uhel. Zápraží bylo pokryté čerstvou sněhovou pokrývkou a všechny tři kočky skočily přímo do ní! „Brrr, to to zebe!“ klepe se bílá kočička. „Júúúúú, moje tlapičky!“ mňouká ta trojbarevná. „Mám mokry i kožíšek!“ pláče slabým hláskem ta nejmenší černá jako uhel. Vyskákaly mrštně ze sněhové nadílky a pelášily do dřevníku. Byly to však kočky zvědavé a sotva se malinko osušily a ohřály, vykukovaly pootevřenými dvířky ven a vyčkávaly.

Babička zatím ve velikém hrnci na plotně rozpustila ztužený tuk, přisypala sáček pravého černého kakaa a kápla kapičku rumu, aby dědovi čokoláda voněla. „A jen malinko cukru,“ říká si, „aby nebyla čokoláda tolik hořká!“ „Míchala, míchala a míchala, dokud

čokoláda v hrnci nezačala bublat. Babička se podívala na staré dřevěné památné hodiny kukačky, které ukazovaly přesný čas ještě v době, kdy ona sama byla mladou dívkou. „Za pět minut stáhnou hrnek z kamen, aby se mně čokoláda nesrazila,“ povídá dědečkovi. A stále míchá, míchá a čokoláda houstne. „Ku - ku, ku - ku, ku-ku, ku-ku, ku-ku“ otevírá se okénko v hodinách. Dřevěná kukačka vystrčila pětkrát hlavičku a babička s dědečkem vědí, že je pět hodin. Babička sundala hrnek s horkou čokoládou z kamen a donesla ji na prkénko na stole. Vzala malou naběračku a opatrně plní formičky čokoládou. Dědeček přihlíží a usmívá se. Čokoláda pro něho a pro Pepíka, to jsou jejich Vánoce! Babička naplnila všechny formičky a povídá dědečkovi: „Odneseš oba plechy, dědečku, ven na zápraží do sněhu.“ Dědeček babičku poslechl a nadvakrát vynesl plechy s formičkami naplněných čokoládou před venkovní dveře. Ty potom rychle zavřel, aby ani trochu tepla neuniklo ven a vrátil se do vyhřáté kuchyně. Usadil se na lavici za stolem a znovu si zapálil dýmku. V kamnech praskalo dřevo a oheň hučel v komíně. Babička si sedla proti dědečkovi, složila ruce do klína a spokojeně se usmívala.

Kočička bílá jako mlíčko otevřela pacičkou ještě více dveře dřevníku a vykukla ven. Nasála vůni

Zkrátka, děti, kočky jsou mlsné

čokolády kočičím nosíkem, zachvěly se jí vousky a vyrazila! Druhá kočka, ta trojbarevná jako Pepíkova čepice hurá za ní! Několik hbitých skoků a už byly u pekáčů, na kterých ve formičkách tuhla babiččina vánoční čokoláda! Ta nejmenší kočička černá jako uhel se malinko opozdila. Náhle však šup, hop, skok a už je tady a jazýček líže tu úžasnou voňavou dobrotu! Na prvním pekáči po čokoládě ani památky a kočky hodují dál. Čtvrtá formička, pátá, osmá, desátá... To je lahoda, to je pochutnáníčko! Zkrátka, děti, kočky jsou mlsné a jako vy milují čokoládu!

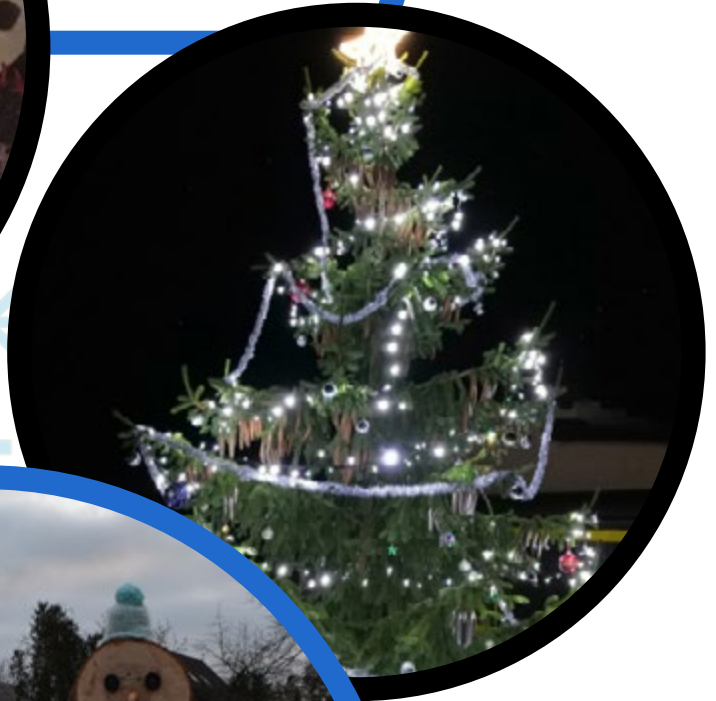
„Ku-ku, ku-ku“ vykoukla kukačka a oznámila, že uplynulo půl hodiny. „Dědečku,“ povídá babička „dojdi pro tu čokoládu. Určitě už bude ztuhlá.“ „Jo, jo, babičko“ šourá se dědeček ke dveřím. Otevírá a nevěří svým očím! „Babičko, babičko, pojď honem, pojď se podívat!“ volá. „Copak se stalo?“ vstává babička ze židle a pomalu dojde k otevřeným dveřím a koukne na zápraží. U pekáčů si pacičkou myje čumáček kočička bílá jako mlíčko a ta trojbarevná jako Pepíkova čepice jazýčkem důkladně olizuje hlavu kočičky černé jako uhel. „Holky, honem do tepla!“ zavelí babička. Všechny tři kočky se hbitě propletly starouškům pod nohama a horem pádem se řítí do teplé kuchyně. Dědeček s babičkou je následovali. „A nebudeme mít s Pepíkem na Vánoce čokoládu,“ řekl smutně dědeček a posadil se na své místo na lavici u stolu.

Babička usedla vedle něho a pohladila ho po vrásčité ruce. „I dědečku,“ říká konejšivě, „čokoládu mít s Pepíkem budete. Kakaa, cukru a rumu mám v jarmárce ještě dost a zítra dojdeš do vsi koupit ztužený tuk. A víš co? Kup ty tuky hned dva, uvaříš té čokolády víc!“ Dědeček se na babičku podíval krásnýma modrýma očima a ty jeho oči se usmívaly. Pohladil babičku po tváři a oba vnímali kouzlo lásky společně prožitých let. Babička se zvedla, došla ke kamnům a z modré konvice nalila do bílého hrnečku s veselými červenými puntíky horký šípkový čaj. Hrneček postavila na stůl před dědečka a také velký kus vánočky, kterou sama upletla a upekla. Vánočku zabalila do bílé utěrky a uložila do jarmárky. Přiložila dvě buková polena do kamen a pohladila všechny tři kočky, které vedle nich spaly. Těm se zdály krásné kočičí sny o sladké babiččině vánoční čokoládě. Došla k dědečkovi, usedla vedle něho, rozhlédla se po kuchyni a věděla, že je vše tak, jak má být. Teplem kuchyně se neslo kouzlo lidské lásky a porozumění. Ve staré venkovské kuchyni dřímají stařeček se stařenkou a tvrdě spí tři kočky - ta bílá jako mlíčko, trojbarevná jako Pepíkova čepice s velikou bambulí a ta nejmenší černá jako uhel. Je doba adventu a do snů všech vstoupilo kouzlo Vánoc...

text Blanka Dvořáčková
ilustrace - koláže Lenka Piechová

©
2020
Obec Dolany